

Ciclosporine (Neoral®)

Uw dermatoloog heeft met u gesproken over ciclosporine. In deze folder vindt u informatie over dit geneesmiddel. Heeft u na het lezen van de folder nog vragen, dan kunt u deze altijd bespreken met uw dermatoloog.

Let op: deze folder is geen vervanging van de bijsluiter. Lees ook altijd de bijsluiter voordat u aan het medicijn begint om goed op de hoogte te zijn van de werking, bijwerkingen en interacties met uw overige medicatie.

■ Wat is ciclosporine?

Ciclosporine behoort tot de groep van immunosuppressiva. Dit zijn geneesmiddelen die de natuurlijke lichaamsafweer onderdrukken. Dit betekent dat het de sterkte van uw afweersysteem vermindert. Immunosuppressiva zijn soms nodig om uw huidaandoening goed te kunnen behandelen.

■ Hoe werkt ciclosporine?

Ciclosporine remt specifiek bepaalde witte bloedcellen die onderdeel zijn van het afweersysteem. Genezing treedt niet op. De dosering ciclosporine wordt door uw arts zorgvuldig bepaald. Hierdoor blijven er nog voldoende witte bloedcellen over om u te beschermen tegen bijvoorbeeld een gewone verkoudheid.

■ Wanneer werkt ciclosporine?

Het duurt ongeveer 2 tot 6 weken voordat het effect van ciclosporine merkbaar is. Ondanks dat er bijwerkingen bij dit medicament beschreven zijn, is er zeer ruime ervaring met dit medicament in de dermatologie. De overgrote meerderheid van de patiënten verdraagt dit medicament goed en ervaart goed effect op de huid.

■ Wanneer schrijft uw dermatoloog ciclosporine voor?

- Psoriasis (zie NVDV folder 'psoriasis').
- Constitutioneel eczeem (zie NVDV folder 'constitutioneel eczeem').
- Handeczeem (zie NVDV folder 'handeczeem'). Dit is off-label, dat wil zeggen niet officieel geregistreerd voor deze ziekte maar wel in de richtlijn genoemd als behandeling.
- Soms wordt ciclosporine ook voor andere huidaandoening, bijvoorbeeld chronische spontane urticaria voorgeschreven.

■ Wanneer mag u GEEN ciclosporine gebruiken?

- Als u een verminderde nierfunctie heeft.
- Als u een slecht ingestelde hoge bloeddruk heeft.
- Als u een ernstige bacteriële of virale infectie heeft. Raadpleeg bij koorts altijd de arts die u dit middel heeft voorgeschreven.
- Als u overgevoelig bent voor de werkzame stof of een van de hulpstoffen.
- Als u (producten met) Sint-Janskruid gebruikt.
- Als u kanker heeft (gehad). Uitzondering is het basaalcelcarcinoom (vorm van huidkanker).
- Als u gelijktijdig lichtbehandeling met UV-B of PUVA krijgt.

- Als u recent een levend vaccin heeft gehad of er nog een moet gaan krijgen. De jaarlijkse griepvaccin is geen levens verzwakt vaccin en mag wel (zie verder onder kopje 'kan ciclosporine samen met andere medicijnen gebruikt worden?').

■ Wat zijn de mogelijke bijwerkingen door het gebruik van ciclosporine?

Tijdens het gebruik van ciclosporine kunt u last krijgen van bijwerkingen. Lang niet iedereen krijgt bijwerkingen. De kans op bijwerkingen hangt af van uw eigen gevoeligheid en de voorgeschreven hoeveelheid ciclosporine.

De meest voorkomende mogelijke bijwerkingen:

- Verminderde werking van de nieren. Dit zal uw arts regelmatig onderzoeken door middel van bloedonderzoek.
- Hoge bloeddruk.
- Hoofdpijn.
- Schudden van uw lichaam zonder dat u het kunt controleren.
- Overmatige groei van lichaamshaar en haar in het gezicht.
- Hoge vetwaarden in uw bloed. Dit zal uw arts regelmatig onderzoeken door middel van bloedonderzoek.

Zeldzame mogelijke bijwerkingen

- Veranderingen in de menstruatiecyclus.
- Ontsteking van de alvleesklier met ernstige pijn in de bovenbuik.
- Verlies van spierkracht.
- Minder goed kunnen zien.
- Door het gebruik van ciclosporine heeft u een hoger risico op het ontwikkelen van huidkanker. Om het risico op huidkanker te voorkomen dient u uw huid goed te beschermen tegen de zon. Het gebruik van zonnebank wordt sterk afgeraden (zie verder onder het kopje 'wat kunt u zelf wel/niet doen?').

Er zijn nog een aantal andere bijwerkingen van ciclosporine beschreven. Voor een compleet overzicht van de mogelijke bijwerkingen is het van belang de bijsluiters van ciclosporine goed te lezen voordat u met het geneesmiddel begint.

Indien u denkt last te hebben van bijwerkingen, neem dan contact op met uw dermatoloog.

■ Waarom moet u uw bloed en bloeddruk laten controleren als u ciclosporine gebruikt?

In uw bloed worden de witte en rode bloedcellen, bloedplaatjes, leverwaarden, vetwaarden en nierfunctie regelmatig gecontroleerd. Bovendien wordt uw bloeddruk met een bloeddrukmeter gecontroleerd. Ciclosporine kan hier invloed op hebben. Vooraf en aan het begin van de behandeling zal u vaker bloed moeten laten afnemen en uw bloeddruk laten meten. Uw arts wil namelijk zorgvuldig controleren hoe uw lichaam reageert op de behandeling met ciclosporine.

■ Wanneer moet u uw arts waarschuwen?

- Als u tekenen van infectie krijgt zoals koorts en koude rillingen. Neem altijd contact op, ook als dit in het weekend is kunt u uw arts bellen. Er is altijd een dermatoloog bereikbaar voor overleg.
- Verandering van uw zicht, verlies van coördinatie, onhandigheid, geheugenverlies, moeite met spreken of om te begrijpen wat anderen zeggen en spierzwakte. Dit kunnen verschijnselen zijn van een infectie van de hersenen, progressieve multifocale leuko-encefalopathie genaamd.
- Zwelling aan de achterkant van het oog. Dit kan samengaan met troebel zicht.

- Leverproblemen en -schade met of zonder gele huid en ogen, misselijkheid, verlies van eetlust en donkere urine.
- Nierproblemen die de hoeveelheid urine die u maakt aanzienlijk kunnen verminderen.
- Lage hoeveelheid rode bloedcellen of rode bloedplaatjes. De verschijnselen zijn onder andere bleke huid, zich moe voelen, buiten adem zijn, donkere urine hebben, onverklaarde blauwe plekken en/of (neus)bloedingen krijgt.
- Als u zwanger bent.
- Als u jicht heeft.

Wanneer u één of meer van bovenstaande bijwerkingen vaststelt, neem dan contact op met uw arts. Wanneer u wilt stoppen met ciclosporine moet u dit in overleg met uw dermatoloog doen. Soms verdwijnt een deel van de bijwerkingen bij een verlaging van de hoeveelheid ciclosporine.

■ Kan ciclosporine samen met andere medicijnen gebruikt worden?

Het is erg belangrijk dat uw arts op de hoogte is van alle medicijnen die u gebruikt. Het is daarom verstandig om altijd een lijstje met de namen van uw medicijnen (medicatieoverzicht) mee te nemen als u naar het ziekenhuis gaat.

Ook als u al ciclosporine gebruikt is het belangrijk dat uw voorschrijvend arts op de hoogte is van al uw medicijnen. De arts zal dan controleren of de medicijnen samen gebruikt mogen worden. Haal uw medicatie altijd bij uw eigen apotheek op. Ook de eigen apotheek heeft een goed overzicht en kan controleren of alle medicatie die u voorgeschreven heeft gekregen samen gebruikt mag worden.

Gebruik geen pijnstillers uit de categorie NSAID, zoals diclofenac (Voltaren®, Cataflam®) en ibuprofen (Brufen®, Nurofen®, Spidifen®, Advil®). U vergroot hiermee het risico op vermindering van de nierfunctie.

Vaccinaties, bijvoorbeeld voor vakantie, mogen niet zomaar toegediend worden. Sommige vaccinaties bestaan uit verzwakt levend materiaal. Door het gebruik van ciclosporine zou u mogelijk toch (heel) ziek kunnen worden van dit vaccin. Benoem altijd aan uw arts als u nog vaccinaties nodig heeft. En benoemd altijd bij het zetten van de vaccinatie dat u dit medicijn gebruikt.

De jaarlijkse grieprik mag u wel hebben.

■ Hoeveel capsules moet u innemen en hoelang duurt de behandeling?

De dosering verschilt per ziektebeeld en is ook afhankelijk van uw lichaamsgewicht. De dosering wordt verdeeld over twee momenten van de dag: 's morgens en 's avonds.

Neem de capsules in hun geheel in op twee vaste moment van de dag. Doe dit voor, tijdens of na de maaltijd. Kauw niet op de capsules en neem in met water. Neem de capsules niet in met pompelmoes/grapefruit of pompelmoes-/grapefruitsap, deze voedingsmiddelen kunnen de werking van ciclosporine beïnvloeden.

Als u vergeten bent de ciclosporine capsule in te nemen, neem deze dan zo gauw mogelijk in. Als het echter bijna tijd is om uw volgende dosis in te nemen, sla dan de vergeten dosis over. U gaat dan gewoon verder zoals u gewend bent de capsules in te nemen. Neem nooit een dubbele dosis om een vergeten capsule in te halen.

Hoelang de behandeling duurt hangt af van het effect van de behandeling en de activiteit van uw huidandoening. In het algemeen wordt ciclosporine niet jarenlang gegeven.

■ Wat kunt u zelf wel/niet doen?

- Vermijd blootstelling aan te veel zonlicht en ga niet onder de zonnebank. Het is belangrijk dat u uw huid goed beschermt tegen de zon. Dit kunt u het best doen met kleding en / of een zonnebrandcrème (ook wel: antizonnebrandcrème of zonnemelk) met een hoge beschermingsfactor (SPF 30-50). Zie ook de folder 'Zonlicht en de huid: verstandig omgaan met de zon'.
- De jaarlijkse griepvaccinatie wordt aangeraden.
- Bij twijfel of u koorts heeft, meet uw temperatuur. Bij koorts (38.5) neem altijd contact op met uw dermatoloog.
- Neem contact op met uw dermatoloog als u een huidafwijking opmerkt die u niet vertrouwt of als u een bepaalde klacht heeft en twijfelt of dit van de medicatie komt. Uw arts kan u hierin verder begeleiden.

Bovenstaande informatie is géén vervanging van de bijsluiter die u in de verpakking van ciclosporine vindt. Hebt u na het lezen van deze folder nog vragen, kunt u deze met uw dermatoloog bespreken.

Deze folder is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie. Bij het samenstellen van deze informatie is grote zorgvuldigheid betracht.

De Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie wijst desondanks iedere aansprakelijkheid af voor eventuele onjuistheden of andere tekortkomingen in de aangeboden informatie en voor de mogelijke gevolgen daarvan.

www.nvdv.nl

Voor informatie over patiëntenorganisaties verwijzen wij u naar de website van Huidpatiënten Nederland.

www.huidnederland.com

